

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента Чернадчук Тамари Олександрівни – на дисертацію Кушнір Дар’ї Михайлівни «Адміністративно-правові засади діяльності центрів надання адміністративних послуг в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Протягом останніх двох десятиліть Україна перебуває у фазі активних соціально-економічних, політичних та світоглядних трансформацій, спрямованих на формування ефективного державного механізму та якісно нового соціального середовища. Поглиблення процесів глобалізації, загальносвітової та регіональної інтеграції спричиняє підвищення ролі міжнародних стандартів у різних сферах суспільного життя, в тому числі у сфері надання адміністративних послуг. Забезпечення законних інтересів і потреб громадян шляхом удосконалення процесу надання публічних послуг, з одного боку, виступає основою соціально-економічної та політичної стабільності, а з іншого, стимулює взаємодію органів публічної влади та інституцій громадянського суспільства. Відповідно проголошення та визнання пріоритетними у реалізації важливих суспільних реформ щодо розвитку сервісної держави в Україні повинні привести до того, що кожний громадянин буде не лише знати, а й реально вимагати/отримувати належний рівень та високу якість послуг, які зобов’язані надавати конкретні органи публічної влади. В Україні процес управління розвитком сервісної держави зумовлений поглибленням важливих державотворчих реформ на сучасному етапі, що відповідає її завданням з огляду на перспективи європейської інтеграції. Вказане актуалізує доцільність забезпечення сервісизації органів публічної влади з метою підвищення якості публічних послуг, подальшої розбудови громадянського суспільства, запровадження дієвих механізмів управління розвитком сервісної держави в умовах суспільних трансформацій. З огляду

на зазначені обставини дисертація Кушнір Дар'ї Михайлівни «Адміністративно-правові засади діяльності центрів надання адміністративних послуг в Україні» є актуальною і своєчасною.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до «Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р; «Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018–2021 роки», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 779-р; науково-дослідної теми Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної, судової та фінансової систем України» (номер державної реєстрації 018U001317).

Мета дисертаційного дослідження полягає в тому, щоб на основі аналізу наукових поглядів вчених та норм чинного законодавства України визначити сутність та розкрити особливості адміністративно-правових засад діяльності центрів надання адміністративних послуг в Україні, а також враховуючи позитивний вітчизняний та зарубіжний досвід, розробити пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства у цій сфері.

Методологічною основою дослідження стали сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Їх застосування обумовлено системним підходом, що дало дисертанту можливість досліджувати проблеми в єдності їх соціального змісту і юридичної форми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією із перших спроб комплексно на монографічному рівні визначити сутність, зміст та розкрити особливості адміністративно-правових засад діяльності центрів надання адміністративних послуг в Україні, а також розробити відповідні пропозиції та рекомендації, спрямовані на їх вдосконалення. У результаті проведеного наукового дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків.

Заслуговують на увагу виокремлені дисертантом основні ознаки адміністративних послуг, а саме: мають публічний характер; є функцією «сервісної держави»; складають суспільні відносини між суспільством і владою; суб'єкти, що уповноважені надавати адміністративні послуги, чітко визначені законом; надаються виключно за заявою фізичної або юридичної особи, що подаються в установленому законом порядку; такі послуги не надаються без особистого волевиявлення суб'єкта звернення, тобто у даному випадку ініціатива суб'єкта надання адміністративних послуг виключена; створюють організаційні умови для реалізації належних заявникові прав, свобод та інтересів; за результатом розгляду заяви видається певний адміністративний акт, який породжує або припиняє певні права та обов'язки заявника; у разі відмови у наданні адміністративної послуги підлягає оскарженню в установленому законом порядку (с. 28-29).

Важливим є висновок дисертанта про те, що суб'єктами надання адміністративних послуг в Україні є спеціально-уповноважені органи державної влади, органи місцевого самоврядування; державні адміністрації, а також інші державні інституції, які відповідно до норм чинного законодавства наділені повноваженнями із надання адміністративних послуг населенню (с. 32).

Заслуговують на увагу визначені здобувачем особливості центрів надання адміністративних послуг, до яких віднесено наступні: виконують посередницьку роль між суб'єктами надання адміністративних послуг та суб'єктами звернення; знаходяться у постійній взаємодії з іншими суб'єктами адміністративних правовідносин; надають широкий перелік адміністративних послуг на відміну від окремих суб'єктів надання таких послуг, їх фронт-офісів або сервісних центрів; перелік їх послуг затверджується Кабінетом Міністрів України; вибір механізму надання послуг лишається за органом місцевого самоврядування, що утворив центр надання адміністративних послуг (с. 41).

Обґрунтованим є висновок про те, що організаційно-штатна структура центрів надання адміністративних послуг характеризується такими особливостями: 1) складається з окремих елементів – штатних одиниць; 2) усі структурні одиниці центру надання адміністративних послуг внутрішньо організовані та взаємопов'язані між собою; 3) характеризується наявністю вертикальних та горизонтальних зв'язків між керівництвом центру надання адміністративних послуг та виконавчим органом, на який покладено функцію організації роботи відповідного центру; 4) усі структурні елементи організаційно-штатної структури об'єднані єдиною метою (с. 87-88).

Практичне значення мають визначені дисертантом загальні функції центрів надання адміністративних послуг, а саме: регулювання, координації та контролю (с. 96-97).

Обґрунтованими є визначені дисертантом позитивні аспекти зарубіжного досвіду, які є корисними і доцільними для використання в Україні з метою підвищення якості та ефективності діяльності центрів надання адміністративних послуг, а саме: по-перше, високий рівень клієнтоорієнтованості; по-друге, раціональний підхід до організації внутрішнього простору центрів надання адміністративних послуг та прийому громадян, за якого мінімізують вірогідність скупчення людей у приміщенні ЦНАП (офісу, відділу); по-третє, використання різних форм та методів надання послуг; по-четверте, особливо ретельний підхід до кадрового забезпечення досліджуваних Центрів та роботи з їх персоналом (с. 144-145).

Грунтовним є висновок здобувача про те, що під взаємодією між суб'єктами надання адміністративних послуг в Україні слід розуміти цілеспрямовані, узгоджені за певними критеріями сумісні дії зазначених суб'єктів, здійснювані з метою забезпечення більш ефективної та якісної реалізації спільних цілей і завдань у сфері надання адміністративних послуг (с. 151-152).

Цілком обґрунтованими є визначені здобувачем напрями удосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує діяльність центрів надання адміністративних послуг (с. 173-175).

Аргументованою є пропозиція здобувача щодо необхідності розробки положення про взаємодію та координацію між суб'єктами надання адміністративних послуг в Україні (с. 178-179).

Дискусійні положення та зауваження.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. У підрозділі 1.1. «Система суб'єктів надання адміністративних послуг в Україні та місце і особливості поміж них центрів надання адміністративних послуг» здобувач з'ясував, що система суб'єктів надання адміністративних послуг є достатньо розгалуженою, та проаналізував повноваження ряду суб'єктів з надання адміністративних послуг (с. 25-41). У той же час дисертантові варто було б чітко вказати, які саме суб'єкти утворюють досліджувану систему.

2. Потребує уточнення висновок здобувача про те, що норми адміністративного права в діяльності центрів надання адміністративних послуг мають наступне значення: а) визначають адміністративно-правовий статус Центрів надання адміністративних послуг; б) встановлюють права та обов'язки суб'єктів – користувачів послуг; в) окреслюють засади взаємодії органів державної влади та відповідних центрів; г) визначають коло та зміст адміністративних послуг (с. 55-56). Такі норми також визначають процедури надання адміністративних послуг та засади адміністративної відповідальності у досліджуваній сфері.

3. Дискусійним є висновок здобувача про те, що до основних елементів адміністративно-правового статусу центрів надання адміністративних послуг

доцільно відносити такі: права та обов'язки; адміністративну правосуб'єктність; завдання та функції; повноваження; адміністративно-правову відповідальність (с. 63-64), оскільки правосуб'єктність не є елементом адміністративно-правового статусу. Крім того запропонований перелік елементів варто доповнити принципами, формами та методами діяльності, організаційною структурою.

4. У підрозділі 2.3. «Сутність та види адміністративних повноважень центрів надання адміністративних послуг» (с. 97-117) здобувачеві варто було б проаналізувати не лише адміністративні повноваження центрів надання адміністративних послуг, а взагалі їх компетенцію, що включає в себе предмети відання, права та обов'язки суб'єктів.

5. Вказуючи на те, що чинне законодавство не має належної конкретики в частині врегулювання повноважень центрів надання адміністративних послуг, що розпорочені у цілій низці нормативно-правових актів (с. 117), дисертантові варто було б надати власні пропозиції щодо врегулювання даної прогалини.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку. Вдалиий і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих в роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел із проблематики дисертаційного дослідження. Автор сформулював свої висновки, які здатні стати значним внеском у розвиток вітчизняного адміністративного права.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у: науково-дослідній роботі; правотворчості; освітньому процесі та практичній діяльності.

Основні положення дисертації відображені в авторефераті, публікаціях у наукових виданнях, а також оприлюднені на науково-практичних конференціях, що свідчить про ретельну роботу, проведену дисертантом в процесі наукового дослідження та його апробації.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображує основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Вказане дозволяє зробити **висновок**, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові засади діяльності центрів надання адміністративних послуг в Україні» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання — удосконалення адміністративно-правових засад діяльності центрів надання адміністративних послуг. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор — Кушнір Дар'я Михайлівна — заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за вказаною спеціальністю.

Офіційний опонент:
доцент кафедри адміністративного
та інформаційного права
Сумського національного
аграрного університету
кандидат юридичних наук, доцент

Т.О. Чернадчук

